Nr. 35. Stanisławów, dnia 14. czerwca 1925. Rok I

ILUSTROWANY
DODATEK KURJERA STANISŁAWOWSKIEGO

LISKÓW.

Lisków!... Nazwa ta znana jest prawie każdemu Polakowi ze względu na ogrom pracy tam dokonanej przez znanego ze swej dwudziestopięcioletniej działalności kapłańsko-społecznej ks. kanonika Wacława Blizińskiego. Dzięki niespożytej energji, pracy i dobrej woli tego dzielnego kapłana Lisków z zaniedbanej, ubogiej wioszczyny kaliskiej stał się wzorem wsi polskiej.

Pierwszym czynem księdza Blizińskiego, było wykończenie kościoła, który na pierwszym planie wita wjeżdżających do wsi. Przytulona obok niego plebanja odbija się swą białością i skromnotą od otaczających ją budynków. Po odnowieniu przybytku Bożego i zapewnieniu ludności posiłków duchowych wziął się z kolei ks. Bliziński do pracy nad podniesieniem eko-

DOM LUDOWY.
Ośrodek życia społecznego w Liskowie.

nomicznem wsi, wychodząc z założenia, że gdzie bieda, tam o spokoju i o kulturze, w całem tego słowa znaczeniu, mowy być nie może.

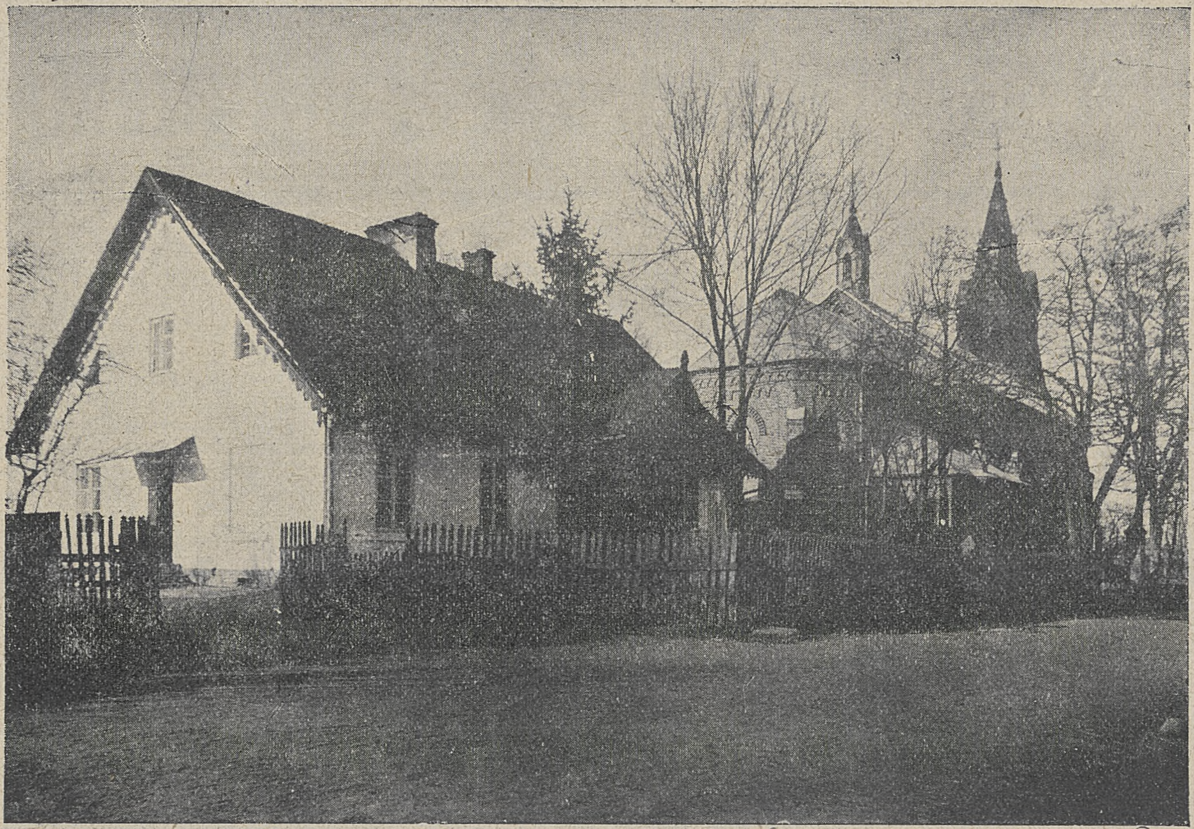
W 1902 r. zostaje zatem otwarta jedna z pierwszych spółdzielni wiejskich w b. Kongresówce p. n. „Gospodarz". Właściwie była ona nie sklepem, lecz macierzą przyszłych społecznych organizacyj w Liskowie i kuźnią wszelkich w tej dziedzinie prac — posłużyła ona następnie za podstawę finansową dla wielu innych poczynań.

Praca społeczna popłynęła teraz wartkim strumieniem. Trzeba było znaleźć miejsce, gdzieby coraz bardziej rozwijające się organizacje znalazły swoje schroniska. I znowu nastał pamiętny dzień dla Liskowa, kiedy dnia 24 sierpnia 1908 roku poświęcony został budynek Domu Ludowego w obecności tysięcznych tłumów miejscowego i okolicznego włościaństwa, oraz delegatów organizacyj społecznych z całego kraju.

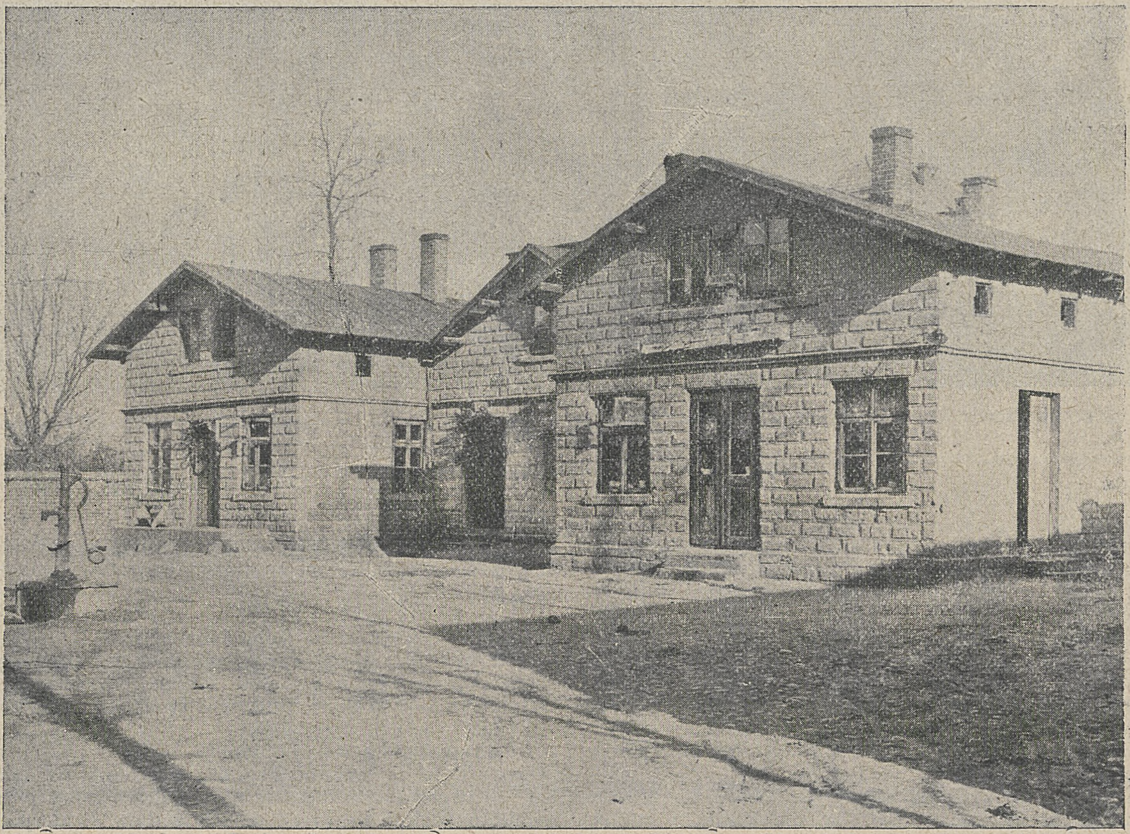
W związku z „Międzynarodowym Kongresem Rolniczym", jaki odbędzie się w roku bieżącym w Polsce, postanowiono pokazać cudzoziemcom, przybyłym z całego świata, nasz dorobek kulturalno-społeczny na terenie wsi polskiej. Wybrano więc Lisków, jako jedyną wieś w Polsce, która posiada wszystkie te organizacje społeczne, jakie każda wieś wzorowa mieścić w sobie powinna. Równocześnie, choć Lisków sam w sobie jest jakby wystawą, uchwalono zorganizować na miejscu, w okresie od 18 czerwca do 5 lipca, wystawę pod nazwą „Wieś polska", której zadaniem będzie uwydatnienie całokształtu rezultatów pracy na powyższem polu.

Zdaje się, że będziemy mogli śmiało pochwalić się Wystawą Liskowską przed światem całym, bo nie każdy z krajów w Europie może się poszczycić równie świetnie zorganizowaną i uspołecznioną placówką życia wiejskiego.

Obejrzymy zatem i my tę słynną miejscowość.

KOŚCIÓŁ I PLEBANJA.

MLECZARNIA I PIEKARNIA.

SEMINARJUM NAUCZYCIELSKIE.

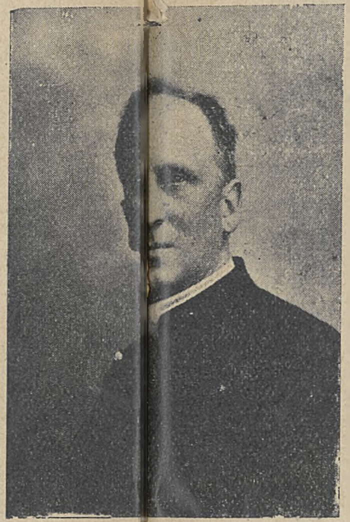

CHATA WŁOŚCIAŃSKA.

SIEROCINIEC Ś-go WACŁAWA.

PAWILON GŁÓWNY.

KS. KANONIK WACŁAW BLIZIŃSKI.

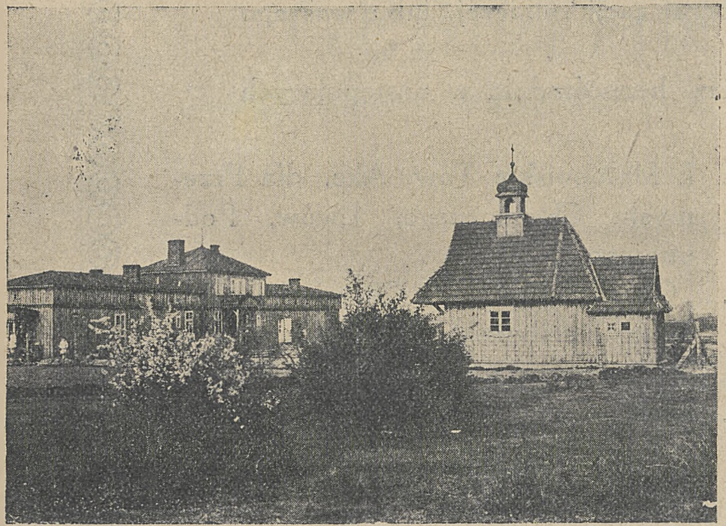
DZIECI Z SIEROCIŃCA.

SZKOŁA ŚLUSARSKO-MECHANICZNA.

DZIECI PRZY PRACY.

SZPITAL I KAPLICA.

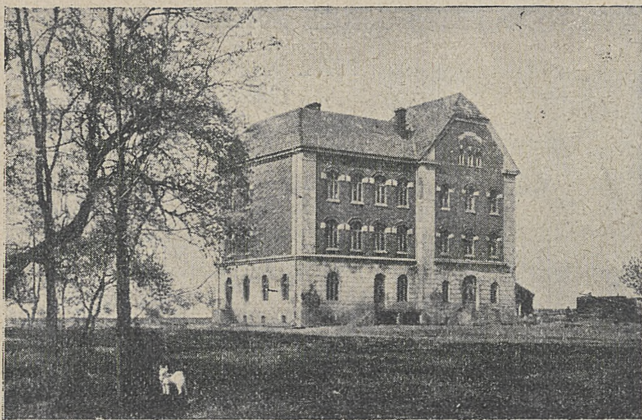

SZKOŁA STOLARSKO-ZABAWKARSKA.

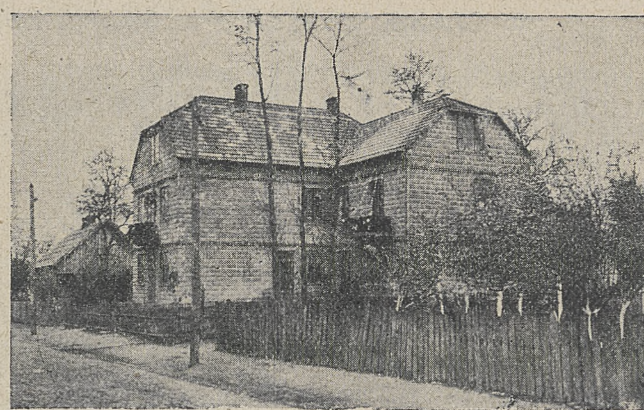
W Domu Ludowym znalazły pomieszczenie wszystkie typy spółdzielni: spożywców, mleczarska, kredytowa, zbożowa, piekarnia i budowlana. Ta ostatnia posiada własną cegielnię i wytwórnię wyrobów cementowych. W dolnej dużej sali lokują się organizacje społeczne, jak: Kółko Rolnicze, Koło Gospodyń, Stowarzyszenie Młodzieży. Tu odbywają się przedstawienia sceniczne, koncerty, chóry, odczyty... tu wogóle ogniskuje się całe życie społeczne i umysłowe Liskowa. Na piętrze zaś mieszczą się warsztaty tkackie dla dziewcząt. Przed frontem wznosi się pomnik Tadeusza Kościuszki.

W sąsiedztwie Domu Ludowego widać okazały, trzypiętrowy budynek Szkoły Rolniczej, otoczony trzymorgowemi pólkami doświadczalnemi. Dalej gmach byłego gimnazjum, obecnie Seminarjum Nauczycielskie, które ma dostarczyć wsi odpowiednich dla jej potrzeb duchowych i materjalnych nauczycieli i przewodników społecznych.

Dla znajdującej się szkoły powszechnej został wzniesiony wspaniały, piętrowy budynek o typie polskim. Wreszcie Lisków posiada jeszcze pocztę, telefon, telegraf, szopę dla straży ogniowej, oświetlenie elektryczne, bruki, częściową kanalizację, studnie artezyjskie... i tonie cały w przepysznej zieleni ogrodów. Poza wsią na siedmiomorgowym terenie rozpościera się osiedle Sierocińca imienia ś-go Wacława. Jest to jakby całe miasteczko, a historja jego jest następująca: W r. 1920 bolszewicy oddali nam kilka tysięcy dzieci polskich, przeważnie sierot. Trzeba się było niemi zająć, gdyż biedactwa te umierające były nieomal z głodu i zimna. Ks. Bliziński nie uchylił się i tu od wezwania. Wziął na siebie 400 dzieci, lecz, że narazie nie było gdzie ich pomieścić, musiały przezimować w płóciennych namiotach. I znowu mocą niespożytej energji i wysiłkiem twórczym ks. Blizińskiego, jak za dotknięciem czarodziejskiej różdżki w bajce, pustkowie zapełniło się w krótkim czasie całym szeregiem domostw, w których i sypialnie i jadalnie i szkoła powszechna znalazły swoje pomieszczenie i w których szczęśliwa dzieciarnia hoduje się na dobrych i zdrowych obywateli kraju. Każde z dzieci powinno posiadać fach, więc po ukończeniu szkoły powszechnej musi się nauczyć jeszcze jakiegoś rzemiosła. Dziewczynki uczą się krawiecczyzny, haftu, tkactwa; chłopcy uczęszczają do szkół ślusarsko-mechanicznej lub stolarsko-zabawkarskiej. Mają własną orkiestrę, koła sportowe

SZKOŁA ROLNICZA.

POCZTA I GMINA.

i t. d. Patrząc na tę gromadkę wesołą i rozradowaną, trzeba uprzytomnić sobie, jak wyglądały zaraz po powrocie „na Ojczyzny łono", aby objąć duszą i okiem ogrom pracy, dokonanej przez ks. Blizińskiego.

W Sierocińcu mieści się jeszcze elektrownia, szpital dla dzieci i okolicznej ludności, ambulatorjum dentystyczne, kąpiele, pralnia mechaniczna i t. d.

Czyż więc nie warto się zapoznać z tak uroczą oazą pracy społecznej?

Wystawa podkreśli jeszcze niektóre z dokonanych prac, uwypuklając je nadesłanemi eksponatami.

Dział spółdzielczy zawierać będzie eksponaty z Międzynarodowej Wystawy Spółdzielczej w Gandawie. W dziale rolniczym wezmą udział organizacje rolnicze, społeczne i handlowe z całej Polski, jak również i szkoły rolnicze, stacje doświadczalne i t. p. W dziale oświatowym centralne organizacje oświatowe oraz szkolnictwo powszechne i zawodowe wystąpią okazale.

Barwną atrakcją wystawy będzie wspaniały dział etnograficzny, zorganizowany przez p. A. Chmielińską.

Poza tem będą działy: hodowlany, ogrodniczo-pszczelniczy, opieki i pracy społecznej, higjeniczny, pożarniczy, wreszcie obrony społecznej Państwa.

W czasie wystawy odbędą się zjazdy poszczególnych organizacyj społecznych z całej Polski. Zapowiedział też swe przybycie w dn. 29.VI Pan Prezydent wraz z członkami Rządu, Senatu, Sejmu i t. d.

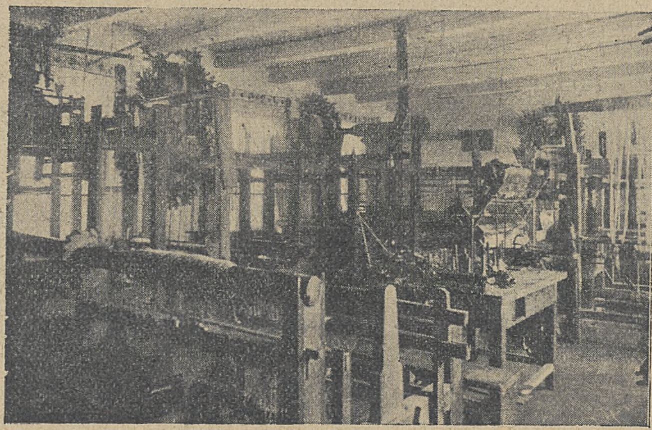
Spodziewane wycieczki z miast będą mogły odpocząć dni kilka wśród pól i ogrodów, odetchnąć świeżem powietrzem i zabawić się, gdyż noclegi, samochody, ulgi kolejowe i t. d. są dla uczestników zapewnione.

Więc przez czas trwania wystawy niech w Liskowie stawi się cała Polska, która pracuje nad odrodzeniem Narodu, aby zmienić go w potężną bryłę granitu, o którą rozbiją się wszelkie wraże nam zakusy.

W. ZEMBRZUSKI.

W CZASIE WYSTAWY ZOSTANĄ ZORGANIZOWANE NASTĘPUJĄCE ZJAZDY:

18.VI. Otwarcie Wystawy.
19.VI. Szkolnictwo.
20.VI. „ Organizacje młodzieży.
21.VI. Organizacje młodzieży i przysp. wojsk.
22.VI. Szkolnictwo.
23.VI. „
24.VI. „
25.VI. Szkoły rolnicze.
26.VI. Rolnictwo.
27.VI. Rolnictwo i Międzynarodowy Kongres Rolniczy.
28.VI. Współdzielczość.

SZKOŁA TKACTWA.

29.VI. Współdzielczość. Pożarnictwo.
30.VI. Samorządy.
1.VII. Organizacje kobiece.
2.VII. „ „
3.VII. „ społeczne.
4.VII. Krajoznawstwo.
5.VII. Zamknięcie Wystawy.

Wszelkich informacji udzielają Biura Komitetu: pocz., telefon i telegr. Lisków Kaliski, st. kol. Opatówek, Warszawa, Wilcza 2. Telef. 84-71.

Zdjęcia z Liskowa wykonał fot. L. Durczykiewicz. — Czempiń Wielkopolski wydawca albumów „Dwory Polskie".